

Чуєшкова О. В.

МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ

Мовні процеси в усіх країнах регулюються через мовну політику – сукупність ідеологічних принципів і державних заходів, спрямованих на регулювання мовних відносин у країні та розвиток мовної системи в певному напрямі.

Мовна політика в Україні передусім регламентується Законом «Про забезпечення функціонування української мови як державної», ухваленим 14 квітня 2019 року. Згідно з першою статтею Закону єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова. Статус української мови як єдиної державної передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя, які визначені цим Законом.

Відповідно до другої статті, яка регламентує сферу дії Закону, цей Закон регулює функціонування і застосування української мови як державної у сферах суспільного життя, визначених цим Законом, на всій території України. Дія цього Закону не поширюється на сферу приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів.

Наголошуємо на тому, що системність мовної політики визначається насамперед мовним законодавством і діяльністю органів державної влади щодо його впровадження. Так, в Україні було створено посаду уповноваженого із захисту державної мови, який має здійснювати державний контроль за застосуванням державної мови органами державної влади й місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, їхніми посадовими та службовими особами, а також громадськими об'єднаннями, політичними партіями та іншими юридичними особами.

27 листопада 2019 року Кабінет Міністрів України призначив на посаду уповноваженого із захисту державної мови Т. Монахову. Проте вже 24 квітня 2020 вона подала у відставку через відсутність політичної волі в багатьох питаннях, пов'язаних з її діяльністю. 8 липня 2020 року Кабмін призначив нового мовного омбудсмена – українського політика та науковця Тараса Кременя. А 7 липня 2020 року Конституційний Суд України розпочав розглядати подання 51 народного депутата про відповідність Конституції Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Автори клопотання стверджували, що цей закон дискримінаційний стосовно «російськомовних громадян» та деяких мовних меншин і корінних народів. З експертною оцінкою на засіданні Великої палати Конституційного Суду виступив директор Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України Б. Ажнюк, який у своєму виступі наголосив на тому, що в Законі йдеться саме про державну мову, а не про мови нацменшин. У тому, що подання народних депутатів не має жодних перспектив, був переконаний і Т. Кремень. 14.07.2021 КСУ ухвалив рішення про відповідність цього закону Конституції України.

Отже, повністю підтримуємо думку мовного омбудсмена й суддів КСУ про те, що ухвалений мовний закон є збалансованим, відповідає духу Конституції та відображає реальні настрої суспільства. За різними соціологічними опитуваннями, рівень усвідомлення громадянами України необхідності захисту і розвитку української мови як державної становить понад 90%. Переконані в тому, що на фоні воєнної агресії з боку росії ця цифра тільки зростатиме.